

JOKAISELLE KULTTUURILLE TAATTAVA ELÄMISEN VÄLJYYS

Monikulttuuri ei ole sulatusuuni, vaan pikeminkin salaattikulho. Tosin sanoen tomaatti on tomaatti ja sipuli on sipuli. Vasta rinnakkain niistä syntyy nautittava makuelämys.

Näin on asianlaita myös monikulttuurissa. Mikään kulttuuri ei saa hallita toisia. On tärkeää, että kullekin kulttuurille taataan elämisen väljyys.

Tätä mieltä oli International Council for Adult Education -järjestön uusi pääsihteeri Retta Alemayehu, joka esitelmöi aiheesta Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön koulutustilaisuudessa Helsingissä syyskuussa.

Etiopiasta aikoinaan Kanadaan opiskelemaan lähtenyt Retta Alemayehu tietää myös omasta kokemuksestaan, mitä on kohdata monikulttuuri henkilökohtaisesti. ”Kanada, jos mikä on edistyksellinen monikulttuurimaa”, hän painottaa.

”Aikuiskouluttajana olen pyrkinyt korostamaan, että kasvatus monikulttuuriin on pohjimmiltaan halua oppia ymmärtämään toisia ihmisiä ja saavuttamaan näin molemminpuolinen harmoninen yhteiselämä.”

”Jo Kolumbuksen ajoista alkaen uudelle mantereelle on virrannut ihmisiä eri roduista, kielialueilta, uskonnoista ja kansallisuuksista. Kuitenkin esimerkiksi USA eroaa Kanadasta siinä, ettei se pyri Kanadan lailla edistämään monikulttuurisuuttaan.”

USA:ssa näkyy erilaisuus esimerkiksi 222 erilaisena uskontokuntana tai kolmena huomattavana rodullisena pääryhmänä. Siellä on lisäksi 122 erilaista kansallisuuskokonaisuutta, jotka vuorostaan jakautuvat pienempiin etnisiin vä-

hemmistöryhmiin. Yli sata tällaista ryhmää elää alkuperäisväestön keskuudessa.

Kuinka kohdella esimerkiksi lapsia, jotka tulevat kaikista näistä edellä kuvatuista taustoista? Ja Retta Alemayehu vastasi itse: ”Se merkitsee ihmisoikeuksien kunnioittamista ja eri kulttuurien kehittymistä samansuuntaisesti yleisen yhteiskuntakehityksen kanssa. Jos kulttuurit ovat samanarvoisia, myös kielen ja koulutuksen tulee olla tasaveroisessa asemassa. Myös koulutusta an-

tavien organisaatioiden tulee heijastaa tasa-arvoisuuden todellisuutta.

Monikulttuurisuus sisältää Retta Alemayehun mielestä mahdollisuuksia, jotka tulisi säilyttää. Edistääkseen tätä asiaa ICAE toimii neljällä sektorilla. Ne ovat ympäristökasvatus, ihmisoikeudet ja rauhantyö, naisten ohjelma sekä lukutaitokampanja.

Retta Alemayehu nimitettiin ICAE:n uudeksi pääsihteeriksi huhtikuussa.

ETNINEN KULTTUURI RIKASTUTTAA

Kasvatuksellisesti monikulttuurissa suurin ongelma on ihmisten tietämättömyys. Opettajat eivät esimerkiksi tunne tarpeeksi lasten kulttuurilista erilaisuutta. Etnisten vähemmistöryhmien aikuisväestö hakeutuu omiensa pariin.

Sopeutuminen yhteisöön on erittäin vaikeata, sen huomasi osallistuessani heinäkuussa Bradfordissa ”Good Practices in Education and Training Provision for Black/Ethnic Minority Edults” -konferenssiin.

Konferenssin järjesti NIACE (National Institute of Adult Continuing Education) ja siihen osallistui yli sata vähemmistöryhmien parissa työskentelevää aikuiskouluttajaa eripuolilta Britanniaa.

Kohtaamispaikka, Bradford on Keski-Englannissa sijaitseva yliopistokaupunki ja tunnettu etnisistä vähemmistöryhmistään. Vuosien saatossa sinne on virrannut väkeä mm. Pakistanista, Bangladeshista, Intiasta ja Itä-Euroopan maista.

Jane Gledhill, joka itse on syntyjään englantilainen, mutta työskentelee aikuisopettajana Bradfordissa, kertoi kaupungin väestöstä 17 prosenttia muodostuvan etnisistä vähemmistöryhmistä. Eniten häntä huolestuttaa tällä hetkellä rasmin lisääntyminen näitä ryhmiä kohtaan. Tämä johtuu siitä, että jo vuodesta 1840 saakka Bradfordissa on ollut lisäksi irlantilainen ja juutalainen yhteisö. Rasmin juuret ovat hyvin syvällä.

”Tekstiiliteollisuus oli se, joka houkutteli tänne väkeä. Nyt täällä on tekstiiliteollisuudessa lama ja työttömyys. Varsinkin vanhemmille ihmisille on kova paikka, kun ei ole työtä eikä osaa kieltä.”

Jane Gledhillin mielestä suurin ongelma sopeutumiseen löytyy juuri perheiden sisältä. Lapset oppisivat helposti englannin kielen muilta lapsilta, mutta heitä ei päästetä kouluun. Aikuiset pysyttelevät mieluiten omiensa keskuudessa. Uskonto puolestaan kieltää naisten pääsyn kodin ulkopuolelle.

Ei ole myöskään tarkasti määriteltävissä sellaista käsitettä kuin brittiläinen kulttuuri. Se muuttuu koko ajan. Jane Gledhill korostaa myös, että varsinkin nämä etniset vähemmistöryhmät tuovat siihen omia piirteitään ja rikastuttavat sitä.

NIACE:n johtaja Alan Tuckett kertoi, että Englannissa ja Walesissa neljästä seitsemään prosenttia väestöstä kuuluu etnisiin vähemmistöihin. Kuitenkin niistä ihmisistä, jotka osallistuvat aikuiskoulutukseen, vain pari prosenttia kuuluu kansallisiin pienryhmiin. Tämä aikuisvähemmistö on opiskelijoiden joukossa selvästi aliedustettuna.

Alan Tuckett asuu itse Lontoon Brixtonissa ja korostaa, että Britannia on kulttuuriltaan monimuotoinen.

”Asuinkadullani on nähtävissä Britannian muuttumisen kolmesataavuotinen historia. Siellä asuu puolalaisia, Itä-Euroopan juutalaisia, afrikkalaisia, aasialaisia ja Länsi-Intiasta kotoisin olevia ranskalaisia ja hugenotteja. Kaikki tyyni tosi britejä, mutta kuitenkin he eroavat muista avoimuutensa, pitkäpinnaisuutensa ja liberaalisuutensa vuoksi.”

NIACE on järjestänyt etnisille ryhmille konferensseja vuosittain neljän vuoden ajan. ”Konferenssit koetaan erittäin tarpeelliseksi mielipiteenvaihdon foorumeiksi ja kohtaamispaikoiksi”, Alan Tuckett sanoi.